
John Rijpens, *Inkt in de papfles. Annie, Helena en Willem Hans: de schrijvende kinderen van Abraham Hans*, Antwerpen-Rotterdam, C. de Vries-Brouwer, 2004, 272 pp., ISBN 90 5927 073 8.

John Rijpens, *Sacha Ivanov. Vlaamse pulp à la carte*, Antwerpen-Rotterdam, C. de Vries-Brouwer, 2006, 318 pp., ISBN 905927 264 1

Naar aanleiding van opzoekingen met betrekking tot Reinier Ysabie (1898-1967) werden mij beide boeken aangereikt. Uit het tweede bleek niet alleen dat Ysabie een verleden had als activist, Van Eedenbewonderaar, dramaturg à la Verschaeve, ook als auteur van missieromans, van vertaalwerk uit de grote literatuur, maar dat hij ook samen met zijn vrouw, Rachel Van Overbeke (1888-1943), onder de naam 'Sacha Ivanov' een omvangrijke reeks Vlaamse romannetjes en verhalen heeft uitgegeven. De meeste teksten van deze Vlaamse triviaalliteratuur is van de hand van Rachel. Hun dochter, Regina Mortier-Ysabie (1925-1986) heeft het werk voortgezet. Zij allen hebben edities bezorgd van de *Ivanov's Verteluurtsjes* (1936-1942, 330 nrs.), *Ons Rakkersblad* (1942-1944, 68 nrs.) en nog een aantal andere reeksen, die doorliepen tot 1967, te uitgebreid om hier te behandelen. Het gaat hier om triviaalliteratuur, die functioneert als opstapmogelijkheid naar een 'hogere' niveau. Lectorsociologisch onderzoek naar de perceptie en de waarde van die reeksen voor de geschiedenis van de Vlaamse leescultuur moet nog gebeuren, al is dit maar een bijzonder bescheiden segment van de geschiedenis van de Vlaamse beweging. Hetzelfde geldt ook voor een meer bekende figuur, Abraham Hans (1889-1939) over wie

al enige jaren terug kritisch onderzoek is gebeurd. Wij denken dan aan het Verbond van Oostvlaamse Volkskundigen in 1980 en de publicaties van het herdenkingscomité naar aanleiding van het eeuwfeest in 1989. Het boek van John Rijpens behandelt uiteraard ruim de schrijvende kinderen. Maar de vraag of de vader van de 'Hansjes' gewoon pulp heeft geproduceerd of een nauwelijks gewaardeerde bijdrage heeft geleverd aan de tergend langzame opkomst van een Vlaamse leescultuur blijft overeind. Wie wil de 'Hansjes' en de 'Ivanovs' hun juiste plaats geven, ook in het perspectief van de geschiedenis van de Vlaamse beweging?

[Romain Vanlandschoot]